

- їна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-65291408>
9. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/>
10. World Trade Organization. URL: <https://www.wto.org/>
11. World Bank Group. URL: <http://worldbank.org>

REFERENCES

- Barchuk, K. V., Oryshko, D. O., and Atamanchuk, Z. A. "Torhovelno-ekonomichne spivrobitnytstvo Ukrainy ta Polshchi" [Trade and Economic Cooperation Between Ukraine and Poland]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 90, no. 5 (2024): 201-209.
DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu.2024.05.201
- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>
- Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/en/>
- Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. <https://me.gov.ua/?lang=UA>

- Ministerstvo finansiv Ukrainy. <https://index.minfin.com.ua>
- Mizhnarodna ekonomika* [International Economy]. Dni-pro: PBP «Ekonomika», 2019.
- "Polshcha i Uhorschchyna zaboronyly import ukrainskoho zerna - BBC News Ukraina" [Poland and Hungary Ban Imports of Ukrainian Grain - BBC News Ukraine]. BBC News Ukraina. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-65291408>
- "Statystyka z polskoho kordonu. Chomu Polshchi ne vyhidne zhortannia ekonomichnykh vidnosyn z Ukrainoiu?" [Statistics from the Polish Border. Why Is It Not Beneficial for Poland to Curtail Economic Relations with Ukraine?]. *Ekonomichna pravda*. <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/03/5/710739/>
- World Bank Group. <http://worldbank.org>
- World Trade Organization. <https://www.wto.org/>
- Yevropeiska Komisiia. https://policy.trade.ec.europa.eu/index_en

УДК 339.924

JEL Classification: F15; F50

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-2-46-52>

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

© 2025 КЛИМОВА С. О., ВОЛОСНІКОВА Н. М., ЯЦИНА В. В.

УДК 339.924

JEL Classification: F15; F50

Климова С. О., Волоснікова Н. М., Яцина В. В. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу в сучасних умовах

Метою статті є аналіз ключових проблем інтеграції України до Європейського Союзу в сучасних умовах, зокрема політичних, економічних та інституційних викликів, що можуть уповільнити або ускладнити цей процес. Враховуючи сучасні тенденції, особлива увага приділяється посиленню впливу правих партій у країнах ЄС, зростанню євроскептицизму, внутрішнім бар'єрам (серед яких корупція) та необхідності гармонізації законодавства з європейськими нормами. Розглядається роль України як стратегічного партнера Європейського Союзу у сфері безпеки, стабільності та економічної інтеграції. Розглянуто питання впровадження антикорупційних механізмів та їхньої ефективності в контексті європейських вимог. Аналізується вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на адаптацію економіки до стандартів ЄС, включаючи потребу в масштабних інвестиціях, модернізацію підприємств і можливості інтеграції в європейські виробничі ланцюги. У статті доведено, що подальший розвиток європейської інтеграції України значною мірою залежить від вирішення низки критичних проблем, зокрема політичних ризиків, викликаних глобальними змінами та війною з російським агресором, ефективності антикорупційних заходів та забезпечення стабільного економічного середовища. Особливо розглянуто роль міжнародної фінансової допомоги та перспективи залучення іноземних інвестицій для підтримки економічного зростання та відбудови країни після війни. Акцентовано увагу на необхідності посилення дипломатичних зусиль України для консолідації підтримки європейських партнерів та забезпечення безперервності євроінтеграційного курсу. Визначено ключові загрози, пов'язані з політичними змінами у країнах ЄС, що можуть вплинути на динаміку процесу розширення Союзу. Важливим аспектом є роль України як форпосту безпеки Європи, що вимагає від європейських інституцій стратегічного підходу до інтеграції країни. Доведено, що подальше поглиблення співпраці з ЄС і виконання необхідних реформ є критично важливими не лише для України, а й для забезпечення стабільності в усьому європейському регіоні.

Ключові слова: євроінтеграція України, Європейський Союз, політичні виклики, праві партії, антикорупційні механізми, економічна адаптація.

Бібл.: 9.

Климова Світлана Олегівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри загальної економічної теорії, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Кирпичова, 2, Харків, 61002, Україна)

E-mail: voloncevichsveta@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0041-6845>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GZZ-9283-2022>

Волоснікова Наталія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної економічної теорії, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Кирпичова, 2, Харків, 61002, Україна)

E-mail: volosnikova@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9076-5231>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55865271100>

Яцина Вікторія Валентинівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри загальної економічної теорії, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Кирпичова, 2, Харків, 61002, Україна)

E-mail: vitayatsina@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4440-976X>

UDC 339.924

JEL Classification: F15; F50

Klymova S. O., Volosnikova N. M., Yatsyna V. V. The Issues of Ukraine's Integration into the European Union Under Current Conditions

The aim of the article is to analyze the key issues of Ukraine's integration into the European Union under current conditions, specifically the political, economic, and institutional challenges that may slow down or complicate this process. Considering current trends, particular attention is paid to the strengthening influence of right-wing parties in EU countries, the rise of Euroscepticism, internal barriers, among which are corruption, and the necessity of harmonizing legislation with European norms. The role of Ukraine as a strategic partner of the European Union in the spheres of security, stability, and economic integration is examined. The issues of implementing anti-corruption mechanisms and their efficiency in the context of European requirements are discussed. The influence of internal and external factors on the adaptation of the economy to EU standards is analyzed, including the need for substantial investments, the modernization of enterprises, and the opportunities to integrate into European production chains. The article demonstrates that the further development of Ukraine's European integration largely depends on the resolution of a number of critical issues, including political risks provoked by global changes and the war with the Russian aggressor, the efficiency of anti-corruption measures, and the establishment of a stable economic environment. The role of international financial assistance and the prospects for attracting foreign investment to support economic growth and the rebuilding of the country after the war are examined separately. Emphasis is placed on the necessity of strengthening Ukraine's diplomatic efforts to consolidate the support of European partners and ensure the continuity of the European integration course. Key threats related to political changes in the EU Member States that may influence the dynamics of the Union's expansion process have been identified. An important aspect is Ukraine's role as a security outpost for Europe, which requires European institutions to adopt a strategic approach towards the country's integration. It is proved that further deepening of cooperation with the EU and the implementation of necessary reforms are critically important not only for Ukraine but also for ensuring stability throughout the European region.

Keywords: Ukraine's European Integration, European Union, political challenges, right-wing parties, anti-corruption mechanisms, economic adaptation.

Bibl.: 9.

Klymova Svitlana O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of General Economic Theory, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (2 Kyrpychova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: voloncevichsveta@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0041-6845>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GZZ-9283-2022>

Volosnikova Nataliia M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Head of the Department of General Economic Theory, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (2 Kyrpychova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: volosnikova@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9076-5231>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55865271100>

Yatsyna Viktoriia V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of General Economic Theory, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (2 Kyrpychova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: vitayatsina@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4440-976X>

Євроінтеграція України є стратегічним пріоритетом зовнішньої політики держави, особливо після отримання статусу кандидата в Європейський Союз у 2022 році [1]. Однак цей процес стикається з численними політичними та економічними викликами.

Проблемами цивілізаційного вибору розвитку України займалися такі науковці, як О. І. Романюк [2], О. М. Кузь, Ю. І. Потоцька, І. В. Застава [3] та інші. У роботі О. І. Романюка «Про цивілізований вибір розвитку України» розглядається два типи історичного розвитку цивілізацій: природний і імперський. Зазначається, що європейська циві-

лізація виникла природним шляхом, у той час як євразійська – імперським [2]. Автор акцентує увагу на тому, що в новий та, особливо, новітній час європейська цивілізація стала тим соціокультурним ґрунтом, на якому розквітли ідеї гуманізму та лібералізму, сформувалися інституції парламентаризму, конституціоналізму, політичних виборів та виборчого права, відбувся розподіл державної влади на три автономних гілки, виникли системи ринкової економіки та соціального захисту населення. Генетично Україна більш пов'язана з європейською цивілізацією, з якою вона мала тісний зв'язок протягом багатьох століть [2]. Отже, в Україні немає

іншого шляху, як бути частиною Європейського Союзу.

Метою роботи є аналіз ключових проблем інтеграції України до Європейського Союзу в сучасних умовах, зокрема політичних, економічних та інституційних викликів.

Наразі серед політичних викликів ключове місце займає посилення позицій правих партій у країнах ЄС. Зростання популярності євроскептицизму та націоналістичних тенденцій може суттєво вплинути на рішення щодо подальшого розширення Європейського Союзу та підтримки України. Не в останню чергу на цей процес впливає прихід в Америці нового президента Д. Трампа, політика якого не просто тисне, а й руйнує основні принципи демократії – найбільш цінне придбання цивілізованого світу протягом десятиріччя. Історично його прихід відзначиться для США як один із найбільш принизливих і ганебних етапів в історії країни з моменту її заснування, що вже проявляється у підриві демократичних цінностей, загостренні суспільних конфліктів та зниженні міжнародного авторитету США.

Антагоністична позиція Трампа щодо України може бути пов'язана з тим, що, як під час президентських виборів 2016 р., так і в ході першого імпічменту наприкінці 2019 р., саме українське питання стало джерелом багатьох його політичних проблем. Протягом першого президентського терміну Трамп не демонстрував прихильності до України. Основними причинами його негативного ставлення стали підтримка українським керівництвом кандидатури Гіллари Клінтон під час виборів 2016 року, а також оприлюднення компрометуючих матеріалів про «чорну бухгалтерію» Партії регіонів, що призвело до відставки керівника його передвиборчого штабу Пола Манафорта.

Саме в такій ситуації Європі, як ніколи раніше, потрібно об'єднувати свої зусилля для захисту основних цінностей демократичного світу. Україну часто називають форт-постом Європи, оскільки вона виконує роль не тільки фортеці на її східному рубежі, стримуючи російську воєнну агресію, але і обороняє європейські цінності, демократію та безпеку.

У деяких країнах ЄС, особливо в Західній Європі, останні роки відзначаються посиленням правих партій, які акцентують увагу на питаннях міграції, національного суверенітету та економічного протекціонізму. До таких партій належать, зокрема, Національне об'єднання у Франції (Марін Ле Пен), Альтернатива для Німеччини, Ліга Півночі в Італії, Вокс в Іспанії та інші [4]. До основних причин зростання їхньої популярності можна

віднести: 1) економічні труднощі в Європі, такі як інфляція, наслідки пандемії COVID-19, зростання вартості життя; 2) міграційна криза (побоювання щодо збільшення кількості біженців, у тому числі з України); 3) невдоволення політикою ЄС (бюрократичні бар'єри, сприйняття надмірного втручання Брюсселя у внутрішні справи держав). Посилення правих сил може загрожувати процесу євроінтеграції України по деяким причинам [4]:

1. Зменшення підтримки розширення ЄС. Це означає, що багато правих партій виступають проти подальшого розширення Євросоюзу, вважаючи, що нові члени збільшують фінансовий тягар на старі країни-члени.
2. Прихід таких сил до влади в ключових країнах ЄС може загальмувати переговорний процес щодо членства України.
3. Деякі євроскептичні партії заявляють про необхідність скорочення фінансування підтримки України на користь внутрішніх потреб. В умовах війни це може негативно вплинути на здатність України реформувати економіку та виконувати вимоги ЄС.
4. Посилення проросійських наративів, оскільки більшість правих партій мають зв'язки з Росією або пропонують дипломатичне «замороження» конфлікту, що суперечить національним інтересам України. Це може створити додаткові перепони для продовження санкційної політики проти РФ.

Але в Україні, на жаль, є і внутрішні проблеми. Корупція залишається однією з найбільших перешкод на шляху України до повноправного членства в Європейському Союзі [5]. Подолання корупційних схем і забезпечення прозорості державного управління є ключовими вимогами ЄС у процесі інтеграції. Незважаючи на значні успіхи в боротьбі з корупцією після Революції Гідності 2014 року, а також після початку повномасштабної війни у 2022 році, ця проблема залишається актуальною.

Корупція в Україні має глибокі історичні корені та проявляється в таких сферах державного управління, як судова система (непрозорі рішення, корупційні схеми, тиск на суддів), державні закупівлі (маніпуляції з тендерами, непрозоре витрачання бюджетних коштів), політична корупція (незаконне фінансування партій, лобювання інтересів олігархів), митна та податкова сфера (ухилення від сплати податків, контрабанда).

Вимогами ЄС щодо подолання корупції та їх виконання Україною було: посилення незалежності антикорупційних органів (НАБУ, САП, ВАКС повинні працювати без політичного втручання), ре-

форма судової системи (забезпечення незалежності суддів, реформа Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів), прозоре управління державними фінансами (цифровізація процесів, аудит державних підприємств), посилення антикорупційних механізмів у сфері держзакупівель (удосконалення Prozorro, контроль за військовими закупівлями) [6].

З початком війни відбулося певне зниження рівня корупції в деяких сферах через посилення державного контролю та мобілізацію ресурсів [7]. Однак воєнний стан також створив нові виклики, зокрема у сфері гуманітарної допомоги та відбудови. Очікується, що після завершення війни на відбудову країни будуть залучені багатомільярдні міжнародні інвестиції та фінансова допомога ЄС. Це може створити нові потенційні ризики, які пов'язані з неефективним використанням коштів через відсутність прозорих механізмів контролю; можливістю корупційних схем у сфері будівництва та інфраструктури; з ризиками відкатів та тіньового фінансування проєктів. ЄС і міжнародні донори наполягають на створенні спеціального механізму моніторингу витрат і залученні громадськості до контролю за реконструкцією країни.

Європейська інтеграція України передбачає не лише політичні та соціальні реформи, а й комплексну економічну трансформацію відповідно до вимог Європейського Союзу. Впровадження європейських стандартів у виробництво, екологічні норми, фінансове регулювання та ринкові механізми є ключовими завданнями для набуття членства в ЄС. Однак цей процес супроводжується серйозними викликами, особливо в умовах війни та економічної нестабільності.

Європейський Союз висуває до країн-кандидатів низку економічних критеріїв, зокрема: гармонізація законодавства з нормами ЄС; функціонування ринкової економіки, здатної витримувати конкурентний тиск у ЄС; впровадження стандартів ЄС у сфері торгівлі, промисловості, фінансів і агросектора; дотримання екологічних норм і принципів сталого розвитку. Впровадження цих змін є складним і тривалим процесом, особливо з огляду на воєнний стан в Україні. Що стосується гармонізації законодавства з економічними нормами ЄС, – Україна вже зробила значний крок у цьому напрямку, підписавши Угоду про асоціацію з ЄС, яка включає глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі. Це дозволило українським компаніям отримати доступ до європейського ринку, однак також зобов'язало їх дотримуватися жорсткіших вимог.

Основні сфери, що потребують подальшої адаптації:

1. *Сертифікація продукції та стандарти якості* (впровадження європейських норм ISO, HACCP, REACH для харчової, хімічної, фармацевтичної та легкої промисловості; витрати підприємств на модернізацію виробництва для відповідності цим стандартам).
2. *Конкурентна політика* (обмеження державної допомоги неефективним підприємствам, забезпечення чесної конкуренції між бізнесами).
3. *Захист прав споживачів та екологічні норми* (впровадження норм утилізації відходів та скорочення викидів CO₂, вирішення питання впливу на довкілля при будівництві та виробництві).

Адаптація економіки України до європейських норм супроводжується низкою викликів. По-перше, це необхідність масштабних інвестицій. Багато українських підприємств працюють за застарілими стандартами і потребують технічної модернізації. Для відповідності нормам ЄС потрібні значні капіталовкладення, які малий і середній бізнес не завжди може забезпечити без підтримки держави та міжнародних донорів. По-друге, це конкуренція з європейськими виробниками. Після відкриття ринків українським компаніям доводиться конкурувати з європейськими підприємствами, які мають доступ до дешевших фінансових ресурсів та кращої інфраструктури, що створює ризики для слабших українських галузей, таких як легка промисловість, сільське господарство, машинобудування. По-третє, – це воєнні руйнування та нестабільність. Багато підприємств було знищено або вони змушені були релокуватися через бойові дії. Логістичні труднощі, пов'язані з блокадою портів та руйнуванням інфраструктури, також гальмують експортний потенціал України. Також прозоре управління державними підприємствами та державними закупівлями залишається критично важливим.

Що стосується міжнародної підтримки, Україна отримує суттєву фінансову допомогу від Європейського Союзу, міжнародних організацій та партнерських країн. Основними джерелами фінансування виступають [8]:

1. *Прямі бюджетні вливання від ЄС та МВФ.* Так, міжнародний валютний фонд (МВФ) розширив кредитні лінії для України, забезпечуючи стабільність державного бюджету.

2. *Гранти та кредитні програми від Світового банку та ЄБРР.* Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) фінансують проекти з відновлення енергетичної та транспортної інфраструктури. Також виділяються кошти на реконструкцію доріг, мостів, лікарень, навчальних закладів та систем водопостачання.
3. *Програми відбудови через міжнародні фонди.* Запропонований план Маршалла для України – це ініціатива країн G7 щодо масштабної фінансової підтримки післявоєнного відновлення. Планується також створення Фонду відбудови України, який координуватиме міжнародні інвестиції у стратегічні об'єкти.

Міжнародні партнери вимагають чітких механізмів контролю за фінансами, що виключають корупційні ризики, а також створення ефективного розподілу ресурсів між відновленням критичної інфраструктури та підтримкою соціально-економічного розвитку, тобто чіткі пріоритети фінансування.

Воєнні дії спричинили руйнування десятків тисяч житлових будівель, доріг, мостів, підприємств та об'єктів енергетики. Згідно з оцінками Світового банку, на відновлення України знадобиться понад 400 млрд доларів. Понад 1500 мостів, тисячі кілометрів доріг та сотні підприємств зазнали пошкоджень або були повністю знищені. Значні території України заміновані, що ускладнює відновлення аграрного сектору та будівництва. Відбудова буде неможливою без масштабних програм розмінування, що вимагає великих фінансових і людських ресурсів. Варто також зазначити, що значна частина населення виїхала за кордон або бере участь у військових діях, отже, після завершення війни важливо створити умови для повернення українців та стимулювання зайнятості в ключових секторах економіки. Руйнування промислових об'єктів також призвело до значного забруднення ґрунтів і водних ресурсів. Відновлення має здійснюватися з урахуванням сучасних екологічних стандартів ЄС.

Таким чином, Україна потребує не лише грантів та кредитів, але й приватних інвестицій для сталого економічного зростання. Відновлення країни має супроводжуватися створенням сприятливого бізнес-середовища для міжнародних та українських інвесторів. Для цього потрібні гарантії безпеки для бізнесу (запровадження міжнародних страхових механізмів для інвесторів, що працюватимуть в Україні, посилення правового захисту бізнесу та

зменшення адміністративного тиску); податкова та регуляторна реформа (спрощення податкової системи та створення пільгових умов для стратегічних інвесторів, мінімізація бюрократичних бар'єрів при відкритті бізнесу); розвиток публічно-приватного партнерства (співпраця держави та бізнесу у сферах відновлення інфраструктури, енергетики, ІТ-сектору, впровадження прозорих тендерних процедур для залучення міжнародних компаній); інтеграція в європейські виробничі ланцюги (Україна може стати виробничим хабом для європейських компаній, використовуючи вигідне географічне розташування, а також стимулювання експорту продукції до ЄС через модернізацію промисловості); цифровізація економіки та впровадження технологічних рішень (розширення електронних державних послуг для бізнесу (аналог програми «Дія» для підприємців), створення цифрових платформ для інвесторів, які забезпечать прозору взаємодію з урядом).

ВИСНОВКИ

З огляду на вищезазначені виклики Україна має розробити свою стратегію адаптації до змін у політичному та економічному ландшафті ЄС. Це означає, що з точки зору політичного аспекту потрібно посилення дипломатичної взаємодії з усіма політичними силами в ЄС для донесення важливості європейської інтеграції України; прискорення реформ в рамках відповідності Копенгагенським критеріям, що дозволить зменшити аргументи опонентів розширення ЄС; поглиблення співпраці з ліберальними та центристськими партіями в європейських країнах, які підтримують Україну; активізація громадської дипломатії для формування позитивного іміджу України серед європейських виборців.

Зростання впливу правих партій у країнах ЄС є серйозним викликом для євроінтеграції України. Проте своєчасні політичні кроки, дипломатична активність та прискорення внутрішніх реформ можуть мінімізувати негативний вплив цих тенденцій і зберегти проєвропейський курс України.

Для подолання корупційних викликів Україна має здійснити такі кроки, як: посилення незалежності антикорупційних інституцій та виключення будь-якого політичного тиску на них; розширення цифрових антикорупційних інструментів – електронне декларування, цифрові тендери; створення незалежного органу моніторингу міжнародної допомоги для контролю за розподілом фінансових ресурсів; реформування судо-

вої системи для гарантування реального покарання корупціонерів. Корупція залишається серйозною перешкодою для євроінтеграції України. Попри прогрес у створенні антикорупційних органів, проблема не вирішена повністю. Майбутнє членство України в ЄС не в останню чергу залежить від здатності влади викоринити корупцію та забезпечити верховенство права.

Адаптація економіки України до стандартів ЄС є складним, але необхідним процесом, який відкриває значні можливості для зростання. Незважаючи на виклики, такі як необхідність великих інвестицій, конкуренція з європейськими виробниками та наслідки війни, правильна стратегія реформ і міжнародна підтримка можуть допомогти Україні успішно інтегруватися в європейський економічний простір.

Україна продовжує відстоювати свою незалежність і боротися з російською агресією, водночас демонструючи свою стратегічну важливість для всієї Європи. Сучасні виклики, що постали перед країною, виходять далеко за межі її власних кордонів і безпосередньо стосуються безпеки, стабільності та майбутнього всього європейського континенту. Важливо, щоб європейські держави усвідомили: Україна не лише бореться за власний суверенітет, а й виконує роль форпосту Європи, захищаючи її цінності, демократію та безпеку. Подальша російська експансія, якщо вона не буде зупинена в Україні, становитиме загрозу для всієї Європи. Втрата європейської підтримки для України означатиме значно більше, ніж суто геополітичні зміни – це створить ризики для європейської безпеки, економічної стабільності та єдності.

Президент Фінляндії Александр Стубб слушно зазначив, що рішення про вступ України до Європейського Союзу та НАТО мають прийматися відповідними інституціями, а не Росією [9]. Майбутнє України як частини європейського простору не може залежати від волі агресора. Відтак, критично важливо, щоб європейські партнери не лише продовжували надавати політичну, економічну та військову підтримку, а й ухвалювали стратегічні рішення, спрямовані на остаточну інтеграцію України до європейських та євроатлантичних структур.

Незважаючи на існуючі проблеми – як внутрішні, так і зовнішні – ключовим викликом для України залишається триваюча війна. Однак у сучасних реаліях більше не може бути компромісів, що передбачають поступки перед українським суверенітетом. Спроби знайти дипломатичне «вирішення» війни за спиною України шляхом її

капітуляції, як це було у випадку з Мюнхенською угодою 1938 року щодо Чехословаччини, є не лише неможливими, а й історично недопустимими. Відстоюючи свій суверенітет, Україна водночас відстоює майбутнє всієї Європи. Відтак, беззаперечна підтримка України має стати не просто моральним чи політичним вибором, а стратегічним рішенням для всього цивілізованого світу. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. 28 лютого 2022 року: день, коли Україна офіційно подала заявку на вступ до ЄС. URL: <https://comeuroint.rada.gov.ua>
2. Романюк О. І. Про цивілізаційний вибір розвитку України. *Дриновський збірник*. 2016. Т. ІХ. С. 347–356.
3. Кузь О. М., Потоцька Ю. І., Застава І. В. [та ін.] Теорія та історія європейської інтеграції: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 181 с.
4. Чому Європа рухається вправо? URL: <https://www.ipg-journal.io/ua/regioni/jevropa/chomu-jevropa-rukhaetsja-vpravo-2086/>
5. Головна перешкода для вступу України до ЄС – корупція. URL: <https://varianty.lviv.ua/publikatsiyi/holovna-pereshkoda-dlia-vstupu-ukrainy-do-yes-koruptsiia>
6. Як боротьба з корупцією може прискорити вступ до ЄС і що має робити Україна. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/01/15/7202618/>
7. Громадський контроль обмежень. Як війна впливає на рівень корупції в Україні. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/indeksiv-spryynyattya-koruptsiyi-ukrayina/32248930.html>
8. Міжнародна допомога Україні: підсумки 2023 і тренди 2024 року. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/mizhnarodna-dopomoha-ukrayini-pidsumky-2023-i-trendy-2024-roku?utm_source=chatgpt.com
9. Росія не вирішуватиме, яку країну приймати в ЄС або НАТО – президент Фінляндії. *Gazeta.ua*. URL: https://gazeta.ua/articles/politics/_rosiyanne-virishuvatime-yaku-krayinu-prijmati-v-es-abo-nato-prezident-finylandiyi/1209447

REFERENCES

- “28 liutoho 2022 roku: den, kdy Ukraina ofitsiino podala zaiavku na vstup do YeS” [February 28, 2022: The Day Ukraine Officially Applied for EU Membership]. <https://comeuroint.rada.gov.ua>
- “Chomu Yevropa rukhaietsia vpravo?” [Why Is Europe Moving to the Right?]. <https://www.ipg-journal.io/ua/regioni/jevropa/chomu-jevropa-rukhaetsja-vpravo-2086/>

- "Holovna pereshkoda dlia vstupu Ukrainy do YeS - koruptsiia" [The Main Obstacle to Ukraine's Accession to the EU Is Corruption]. <https://varianty.lviv.ua/publikatsiyi/holovna-pereshkoda-dlia-vstupu-ukrainy-do-yes-koruptsiia>
- "Hromadskyi kontrol obmezhenyi. Yak viina vplyvaie na riven koruptsii v Ukraini" [Public Control Is Limited. How War Affects the Level of Corruption in Ukraine]. Radio Svoboda. <https://www.radiosvoboda.org/a/indeksiv-sprynyattya-koruptsiyi-ukrayina/32248930.html>
- Kuz, O. M. et al. *Teoriia ta istoriia yevropeiskoi intehtatsii* [Theory and History of European Integration]. Kharkiv: KhNEU im. S. Kuznetsia, 2020.
- "Mizhnarodna dopomoha Ukraini: pidsumky 2023 i trendy 2024 roku" [International Assistance to Ukraine: Results of 2023 and Trends in 2024]. Nationalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen.

- https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/mizhnarodna-dopomoha-ukrayini-pidsumky-2023-i-trendy-2024-roku?utm_source=chatgpt.com
- "Rosii ne vyrishuvatyme, yaku kraynu pryimaty v YeS abo NATO - prezident Finliandii" [Russia Will Not Decide Which Country to Admit to EU or NATO - Finnish President]. Gazeta.ua. https://gazeta.ua/articles/politics/_rosiya-ne-virishuvatime-yaku-kraynu-priymati-v-es-abo-nato-prezident-finlyandiyi/1209447
- Romaniuk, O. I. "Pro tsyvilizatsiinyi vybir rozvytku Ukrainy" [On the Civilizational Choice of Ukraine's Development]. *Drynovskiyi zbirnyk*, vol. IX (2016): 347-356.
- "Yak borotba z koruptsiieiu mozhe pryskoryty vstup do YeS i shcho maie robyty Ukraina" [How the Fight Against Corruption Can Accelerate EU Accession and What Ukraine Should Do]. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/01/15/7202618/>

УДК 339.5 (477)
JEL Classification: F10
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-2-52-63>

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОВРГОВЕЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

© 2025 КОЛБАСІН Є. С., ФІЛАТОВА Т. А., САМОЙЛЕНКО В. С.

УДК 339.5 (477)
JEL Classification: F10

Колбасін Є. С., Філатова Т. А., Самойленко В. С. Напрями забезпечення зовнішньоторговельної безпеки України у повоєнний період

В умовах наростаючої економічної нестабільності актуальною на сьогодні є діагностика зовнішньої торгівлі між Україною та ключовими країнами-партнерами, перш за все, країнами Європейського Союзу. Ґрунтовні дослідження торгових потоків з цими країнами грають вирішальну роль у визначенні основних проблемних питань зовнішньоекономічної діяльності нашої країни з урахуванням динамічного розширення, останнім часом, низки угод та об'єднань у сфері міжнародної торгівлі. Забезпечення зовнішньоторговельної безпеки України потребує врахування внутрішніх і зовнішніх чинників, вплив яких дедалі посилюється. Метою статті є визначення напрямів забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України в повоєнний період. Аналіз зовнішньої торгівлі України продукцією здійснювався за такими складовими, як: потоки обсягів експорту та імпорту; сальдо зовнішньої торгівлі; структура експорту та імпорту із врахуванням зміни в них; групування експорту та імпорту за лідируючими товарними групами; географічна структура експорту та імпорту (у розрізі країн Європейського Союзу та країн світу); країни-лідери за обсягами експорту та імпорту товарів. Низький рівень диверсифікації товарних позицій експорту та його сировинна спрямованість роблять економіку країни залежною від коливань цін на світових ринках. Це також свідчить про низьку конкурентоспроможність вітчизняної переробної промисловості щодо інтеграції у світові виробничо-збутові ланцюги. Встановлено, що в довоєнний період відбувалося зниження частки полімерних матеріалів, пластмаси та виробів з них, паперу та картону, фармацевтичної продукції та продукції машинобудування, що становить загрозу зростання залежності економіки від імпорту дорогої високотехнологічної продукції. Виявлено наявність структурних зрушень у географії зовнішньої торгівлі на користь зростання частки обсягів товарообороту з країнами ЄС за рахунок перерозподілу експортно-імпортних потоків на тлі скорочення загальних обсягів зовнішньої торгівлі України. Реалії повномасштабного вторгнення російських військ на територію України, з одного боку, та посилення євроінтеграційних процесів, з іншого, вимагають переорієнтації зовнішньоекономічної діяльності та пошуку нових ринків збуту продукції.

Ключові слова: зовнішньоторговельна безпека, зовнішньоекономічна діяльність, торговельні потоки, сальдо, товарні групи, торгові об'єднання.

Рис.: 8. Табл.: 2. Бібл.: 18.

Колбасін Євген Сергійович – кандидат економічних наук, науковий співробітник сектора промислової політики та інноваційного розвитку відділу промислової політики та енергетичної безпеки, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: johnnyevgen@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7774-7087>